

Mag het een beetje meer zijn?

Ziekenzorg CM biedt vrijwilligers houvast om zingeving op reis een plaats te geven

- ▶ Pastoraal aanbod op vakantie en in werking blijft aandachtspunt
- ▶ Diverse verwachtingen van reizigers maken vrijwilligers onzeker
- ▶ Stuurgroep Zingeving in Regio Antwerpen helpt hen met nieuw aanbod

Ilse VAN HALST

„Als we 's ochtends samen bidden, zijn we dan in orde? Moet een viering echt?” Het zijn verzuchtingen van vakantiegangers van Blijven Reizen, het vakantieaanbod van Ziekenzorg CM voor zieken en mindervaliden. „De ene vindt het voldoende een kaars te branden, de andere niet. De ene vindt het pastoraal aanbod te werelds, de ander te Bijbels”, constateert Jan Kint van de Stuurgroep Zingeving van Ziekenzorg CM-Antwerpen.

Het maakt er de taak van de pastoraal verantwoordelijke niet makkelijker op. „Vele vrijwilligers weten niet meer van welk hout pijlen maken, terwijl de taak om pastoraal aan te bieden op hun schouders terechtkomt, nu de aanwezigheid van een pastoor bij elke activiteit niet langer haalbaar is.”

Daarom bestudeerde de stuurgroep hoe Ziekenzorg CM de pastoraal vandaag een plaats kan geven in haar werking. „We streven naar meer eenheid in de visie op pastoraal en eenvormigheid in ons pastorale aanbod”, benadrukt Kint. „We willen bewust verbonden blijven met de christelijke identiteit. Tegelijk

moeten we onder ogen zien dat niet langer alle vakantiegangers en medewerkers kerkverbonden zijn en moeten we daar rekening mee houden, zonder onze christelijke identiteit te verloochenen. Die inhoud vormgeven in een samenleving waarin de actieve gelovigen minder dan tien procent uitmaken, leidt soms tot discussie, maar het is een boeiende zoektocht. Respect voor de traditie gaat samen met openheid voor wie ervan weg is gegroeid, maar nog gevoelig is voor wat hem overstijgt, en voor een nieuwe generatie die het nooit gekend heeft, maar het misschien wel wil ontdekken.”

Concreet werkte de stuurgroep een leidraad uit met aandachtspunten voor iedere vrijwilliger, zoals oog en oor hebben voor de grote of kleine levensvragen die soms opborrelen. „Wij hebben geen verkondigende taak, wel een diaconale”, benadrukt Kint.

„Het aantal weesgegroeten is niet belangrijk, wel de manier waarop je als christen leeft”

Daarnaast stelt de groep een pastorale map met uitgewerkte vieringen ter beschikking. Nieuw is een aanbod van een twintigtal teksten, van gebeden over spreuken tot poëzie en evenveel foto's op posterformaat.

Aan de vooravond van haar afreis met Blijven Reizen naar Frankrijk is Gonda Mertens, vakantieverantwoordelijke van Ziekenzorg CM-Antwerpen en kernverantwoordelijke in Deurne, alvast opgetogen: „Prachtige

foto's! Ik gebruik ze zeker.” Ook de pastorale map vindt ze handig. „Temeer omdat niet telkens een pastoraal medewerker meereist en je zelf je handen meer dan vol hebt.” Ze vindt het belangrijk pastoraal te blijven aanbieden, ook al is het vrijblijvend. „Mensen zitten raar in elkaar. Bij een bezoek aan twee nieuwe leden legde ik de werking van Ziekenzorg uit met onder meer de mogelijkheid om naar de ziekenzalving te komen. Ze wezen dit van de hand omdat ze niet kerkelijk waren. Later belden ze me op met de vraag of ze toch mochten komen. Ze waren diep onder de indruk. 'Als er nog eens een viering is, laat het ons dan weten', drukten ze me op het hart.”

Die christelijke identiteit vult Mertens op haar manier in. „In onze ziekenzorgkern bid ik voor de vergadering nooit een weesgegroet of een onzeverder om niemand voor het hoofd te stoten. Ik breng wel een bezinnings tekst met gelovige inslag.” Op vakantie houdt ze minstens een gebedsdienst. „In het buitenland neem ik de geïnteresseerden mee naar een eucharistieviering in de plaatselijke kerk. Dat doe ik bewust omdat negentig procent van onze zieken de vieringen slechts thuis op televisie volgt. Meevieren in een gemeenschap doet hen veel deugd.”

Sommige vakantieverantwoordelijken gaan voor meerdere vieringen of gebedsdiensten, anderen houden het bij één. „De hoeveelheid doet er niet toe”, weet Mertens. „Zingeving heeft vele facetten. Het gaat om de manier waarop je als christen leeft. Om het luisterende oor. Om het er zijn voor de ander. Die ondertoon spreekt voor zich.”

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Wie is er bang van de hoofddoek?

„De Gentse gemeenteraad heeft het verbod op het dragen van religieuze en levensbeschouwelijke symbolen voor stadsambtenaren, dat van 2007 dateert, weggestemd. Stadsambtenaren mogen in Gent aan het loket dus weer een hoofddoek dragen. Tot voor enkele decennia nam bijna niemand er aanstoot aan als een beambte met een kruisje of een keppeltje hem te woord stond. Het toenemende extremisme in de islam en de opkomst van enkele radicale islamitische bewegingen bij ons veroorzaakten echter groeiend wantrouwen en angst voor alles wat met de islam te maken heeft. Inmiddels gaat het niet langer alleen om de islam. In de nasleep van de aanslagen van 11 september 2001 werden zowat alle religies het mikpunt van verdachtmakingen. Ook het christendom bleef er niet van gespaard.

De belangrijkste drijfveer voor die toegenomen onverdraagzaamheid is de eeuwenoude angst voor de ander en het onbekende. Sommige politici denken dat te kunnen oplossen door alle religieuze en levensbeschouwelijke symbolen uit de publieke ruimte te bannen en door een algemeen verbod op het dragen ervan voor ambtenaren. De meningen daarover zijn evenwel verdeeld zowel in de politieke partijen als onder wetenschappers en opiniemakers. Geldt wat voor een rechter of politieagent van toepassing is, ook voor een gewone bediende? In welke mate speelt de lokale context een rol? Bij wie is het dragen van een baard of een tulband een religieus symbool en bij wie is het dat niet?

Het dragen van een hoofddoek of een sluier wordt niet door de Koran, die alleen oproept tot kuisheid en gepaste kledij, voorgeschreven en kan dan ook bezwaarlijk als een religieuze verplichting worden bestempeld. Het bedekken van het haar en/of het gezicht is veeleer een pre-islamitische traditie die vooral werd gehandhaafd in landen waar ze al voor de komst van de islam van kracht was. In het Westen zien veel niet-moslims het dragen van een hoofddoek als een teken van onderdrukking van de vrouw, ook al nemen veel moslima's daarover een milder standpunt in – vaak omdat het dragen ervan in hun familie en kennissenkring vanzelfsprekend is. In landen waar het geen gewoonte is, deed zich bovendien een paradoxale evolutie voor. Sommige jonge vrouwen grijpen de hoofddoek aan als een vorm van protest tegen de gevestigde, seculiere orde. Ze willen daarmee tonen dat ook zij erbij horen. De hoofddoek is voor hen geen teken van onderdrukking, maar van mondigheid. Dat heeft tot gevolg dat in sommige islamitische gezinnen moeders die twintig jaar geleden de hoofddoek aflegden, nu worden geconfronteerd met dochters die het recht op het dragen ervan opeisen.

Van een ambtenaar moet hoe dan ook strikte neutraliteit worden verwacht. De vraag is of dat een even strikte

hmoogeniteit vereist in kleding en uiterlijk vertoon. Als de redenen voor het dragen van de hoofddoek of andere religieuze symbolen zo divers zijn, creëer je door een algemeen verbod dan geen nieuwe problemen en/of stigmatiseer je daardoor niet bepaalde groepen? In plaats van angst te hebben voor de hoofddoek doen we er beter aan het gesprek aan te gaan met de vrouw die de hoofddoek draagt. Praten werkt nu eenmaal meer bevrijdend dan het koesteren van angst. Een reden te meer dus voor christenen en andersgelovigen om de interreligieuze dialoog de plaats te geven die ze verdient. Het is bedroevend hoe weinig we feitelijk van elkaar afweten. „De kennismaking met elkaars geloofsbronnen werkt een oprechte dialoog tussen christenen en moslims in de hand omdat die respect opwekt voor elkaars eigenheid en kansen biedt om punten van herkenning te zien”, zei Luc Van Hilst, de pastoor van Scherpenheuvel-Zichem, vorige week in Mechelen tijdens een internationale ontmoeting over Maria in de Bijbel en de Koran. Kennis van en respect voor andermans geloof en gewetensvrijheid zijn inderdaad van cruciaal belang om angst voor de ander te overwinnen.”

„Respect voor andermans geloof en gewetensvrijheid zijn cruciaal om onze angst te overwinnen”

Ook op vakantie doet een luisterend oor voor kleine of grote levensvragen deugd. © Rudi Van Beek